Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Каракашлинская основная общеобразовательная школа»
Ютазинского муниципального района Республики Татарстан

РАССМОТРЕНО	СОГЛАСОВАНО	УТВЕРЖДАЮ
Протокол заседания ШМО учителей начальных классов	Заместитель директора по учебной работе	директор МБОУ « Каракашлинская ООШ»
от 22.08.2019 г. №1	_____Мугтасимова З.Н.	_____Ахметова Э.Ф.
Руководитель	«23» августа 2019 г.	Приказ №106 от
_____Нагимова И.С. подпись		« 23 » августа 2019 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
учебного предмета
«ПО РОДНОМУ (ТАТАРСКОМУ) ЯЗЫКУ»

для начального общего образования
Классы: 1 - 4

Срок освоения программы: 4 года
Период освоения: 2019-2020 - 2022-2023

Составители: Мугтасимова З.Н., Ахметова Э.Ф.,
Мурасова Г.Р., Нагимова И.С. учителя начальных классов

ПРИНЯТА
на заседании
педагогического совета
протокол № 1 от
«23» августа 2019 г.

2019

Предметның укыту планындагы урыны

Татар теле “Татар теле” белем бирү өлкәсенә карый, гуманитар фәннәр циклына керә.

Программа 1-4 нче сыйныф укучыларына 68 сәгатькә исәпләнеп төзелгән; атнага 2 сәгать вакыт бирелә. 2017/2018 уку елында программага үзгәрешләр кертелү сәбәпле, һәр сыйныф өчен сәгатьләр саны кыскартылган (һәр сыйныф өчен атнага 2 сәгать исәбеннән) үрнәк календарь-тематик планнар тәкъдим ителә. Шуны истә тотарга киңәш ителә: программаның эчтәлеге һәм дәресләрнең максаты үзгәрешсез кала.

Бирелгән программа буенча укучыларның әзерлек дәрәҗәсенә таләпләр.

1 нче сыйныф укучыларының белем дәрәҗәләрендә булачак нәтиҗәләр

Укучыларның беленмәнә, эш осталыгына һәм күнекмәләренә таләпләр.

Әзерлек чоры ахырына балалар өйрәнәчәк:

- Элементар образлы күзаллау дәрәҗәсендә тел берәмлекләре: сүз, җөмлә, текстны аңлый, шулай ук татар алфавитының басма һәм язма хәрефләр системасын атый һәм формалары буенча аера белергә;.
- Рәсем, график модель яки тиешле фишкалар кулланып, беренчедән, дәрестә тудырылган тел ситуацияләре буенча 2 — 4 сүздән торган җөмләләр һәм 3 — 4 җөмләдән торган хикәя төзи; икенчедән, парта артында дөрес утыра һәм язма әсбаплардан дөрес файдалана, алгоритм буенча яки тактлап язма хәрефләрнең барлык элементларын да дөрес яза белергә тиешләр.
- Дөрес утыру һәм язу әсбапларын дөрес куллану кагыйдәләре.Дөрес утыру һәм язу әсбапларын дөрес куллану күнекмәләрен камилләштерү.
- Уку дәресләрендә элемент-өлгеләр ярдәмендә басма хәрефләрне төзү күнегүләре. Балалар хәтерендә барлык басма хәрефләрнең күрмә образларын формалаштыру.
- Балалар хәтерендә язма баш һәм юл хәрефләренең төгәл күрмә-хәрәкәтле образларын формалаштыру. Бу хәрефләрне алгоритм һәм тактлап (санап) язу технологиясен камилләштерү.

Әлифбаны (грамотага өйрәтү) бетергәндә укучылар түбәндәгеләрне белергә тиеш:

- укырга – язарга өйрәтү барышында гамәли алынган белемнәрне, эш осталыгын һәм күнекмәләрне гомумиләштерү, системалаштыру;
- сүзләрне иҗекләргә бүлү, юлдан юлга күчерү;
- язуга карата төп гигиена кагыйдәләрен үтәү;
- хәрефләрнең график яктан дөрес язылышын, сүздә аларны тоташтыру ысулларын;
- хәрефләрне дөрестоташтырып, ритмлап иҗекләр, сүзләр, кечкенә җөмләләр язу;
- кечкенә текстларны тактадан, дәреслектән дөрес итеп (иҗек һәм хәрефләрне төшереп калдырмый, урыннарын алмаштырмый, хәреф формаларын бозмыйча), сүзләп күчереп язу;

- әйтелеше белән язылышы туры килгән сүзләрдән төзелгән җөмләләрне ишетеп язу (диктант);

- **э,о,ө,й,е,ю,я** хәрефләре, **йө,йо** кушылмалары булган сүзләрне дөрес язу; кеше исем, фамилияләрен, хайван кушаматларын, җөмлә башындагы сүзләрне баш хәрефтән язу;
- җөмлә ахырында нокта кую;
- билгеле бер темага һәм рәсемнәргә карата җөмләләр уйлау;
- сюжетлы рәсемнәр, балаларның күзәтүләре буенча укытучы куйган сораулар ярдәмендә телдән кечкенә хәкәяләр төзү.

1 классны тәмамлаганда укучылар белергә тиеш:

- татар телендәге барлык аваз һәм хәрефләрне гамәли танып белергә, аваз белән хәрефнең төп аермасын практик аңлауга ирешергә тиеш;
- сүзләрне авазларга таркату, авазларны сүздәге тәртиптә әйтү;
- сүзык һәм тартык авазларны һәм аларның хәрефләрен аерып таный белү;
- калын һәм нечкә сузыкларны дөрес әйтү;
- сүзләрне иҗекләргә бүлү;
- җөмләләрне сүзләргә таркату;
- баш һәм юл хәрефләрен, аларны тоташтыручы сызыкларны һәм сүзләрне ачык итеп, бозмыйча язу;
- басма, язма хәрефләр белән бирелгән сүз һәм җөмләләрне дөрес күчереп язу;
- әйтелеше белән язылышы туры килгән сүзләрне, шундый сүзләрдән төзелгән 3-5 сүзле җөмләләрне ишетеп дөрес язу;
- җөмләнең беренче сүзен баш хәреф белән башлап, җөмлә беткәч, нокта куеп язу;
- телдән 4-5 җөмләле кечкенә хикәяләр төзү;

Беренче сыйныф укучыларының белеменә, эш осталыгына һәм күнекмәләренә таләпләр.
Төп чор ахырына балалар өйрәнәчәк**:**
1. Татар теленең авазларының сузык (ачык авыз символы белән бирелгән), ягъни җырлана торган аваз һәм тартык, ягъни җырланмый торган; әйткәндә, сөйләм органнарында киртә ясала / ясалмый торган авазларга бүленүен, сузыкларның калын һәм нечкә булуын, тартыкларның нечкә- калын яңгырашын сузык аваз хәрефләре белдерүен;
- сүзнең яңгыраш һәм мәгънә бөтенлегенә ия булуын;
- сүзнең иҗекләргә бүленүен, бер иҗекнең көчлерәк һәм озынрак әйтелүен;
- сөйләм авазлары язуда шартлы график символлар (түгәрәк, квадрат) яки хәрефләр белән белдерелүен;
- сүзләр предметларны, аларның билгеләрен, эш-хәрәкәтләрен белдерүләрен, ярдәмче сүзләр сүзләрне, җөмләләрне үзара бәйләү өчен хезмәт итүләрен, аларның график символларын;
- әйтмә сөйләмнең текст һәм җөмләләргә бүленүен, аларны график сурәтләп булу мөмкинлеген;
элемент-сызыклар һәм элемент-өлгеләрнең басма һәм язма хәрефләрнең график системасының структур (төзелеш) берәмлекләре булуын;
- һәр басма һәм язма хәреф формасының тиешле урын-сан мөнәсәбәтендә урнашкан элементлардан торуын аңлый белергә тиеш.
2. Укучылар сүз башыннан башлап, андагы һәр авазны көчлерәк итеп билгели бара, берсен аерып алып аңа характеристика бирә;

- анализ вакытында тартыкларның яңгырау-саңгыраулыгын билгеләү алымнарын куллана;
- сүзне иҗекләргә бүлә;
- схемалардан сүзнең аваз язылышын иҗекләп һәм орфоэпик дөрес итеп укый;
- схемалардагы һәм «Әлифба» текстларында бирелгән хәреф язуын иҗекләп һәм орфоэпик дөрес итеп укый;
- сүзнең аваз формасын шартлы график формадан хәреф формасына һәм киресенчә үзгәртә;
- элемент-шаблоннар нигезендә басма һәм язма хәрефләрне төзи һәм анализлый;
- аерым график биремне үтәү дәвамында дөрес итеп утыра һәм язма әсбаплардан файдалана ала;
- билгеле бер алгоритм буенча хәрәкәт элементлары нигезендә хәрефләр яза;
- иҗекләрдә һәм сүзләрдә тоташтыруның өч алымын үти;
- тактлап язганда кул чугы мускуллары киеренкелеген йомшарта;
- күчереп язганда һәм диктант вакытларында җөмләләрне һәм үз исемнәрен дөрес яза;
- бизәк-бордюрлар ясый ала белергә тиешләр.

Алгоритм буенча сүзләрдә язма хәрефләрнең һәм аларны тоташтыру сызыкларын язу технологиясен ныгыту.
Тактлап язганда кул чугы мускуллары киеренкелеген йомшару халәте белән чиратлаштыра белү.
Язма һәм басма текстлардан сүз һәм җөмләләрне күчереп язу, әйтеп яздыра торган текстны язу.
Грамотага өйрәтүнең **әлифбадан соңгы чоры**нда беренче сыйныф укучылары өйрәнәчәк:
1. Туган телнең сөйләм төзелешен аңлый, аваз, иҗек, сүз, сүзтезмә, җөмлә, текст кебек тел берәмлекләрен образлы күзаллый;
- татар алфавиты басма һәм язма хәрефләренең график системасын;
- һәр хәрефнең элемент формаларын;
- дөрес утыру һәм язма әсбапларны куллану кагыйдәләрен белергә тиеш.
2. Һәр укучы үзенә генә хас темпта басма һәм язма текстларны офоэпик нормаларга туры китереп укый;
- текстның аерым бер өлешләрен сөйли (2 — 3 җөмлә белән) ;
- укылган текст эчтәлеге буенча бирелгән сорауларга җавап бирә;
- тыңланган текстка исем куша;
3. О, ө хәрефләрен беренче иҗектә генә язу;
- әйтмә һәм язма сөйләмне тел берәмлекләренең төзелеше турында беренче сыйныф укучыларында формалашкан күзаллау нигезендә анализлау һәм тиешле символлар белән модельләштерү;
- тыныш билгеләренә игътибар итеп, иҗекләп, орфоэпик, бәйләнешле итеп уку алымнарын куллану;
- хәрефләрне язуда тоташ һәм тиз итеп язу алымнарын тормышка ашыру;
- татар теленең позицион принцибына нигезләнеп, [гь] [кь] авазларын язуда белдерү турында үзләштергән белем һәм күнекмәләрен уку эшчәнлегендә һәм көндәлек тормышта кулланырга өйрәнергә тиешләр
- сүзләрне авазларга таркату; авазларны сүздәге тәртиптә әйтү; сузык һәм тартык авазларны һәм аларның хәрефләрен аерып таный белү; калын һәм нечкә сузыкларны дөрес әйтү; сузык аваз һәм аларның хәрефләренә карап, калын һәм нечкә әйтелгән сүзләрне тану; сүзләрне

иҗекләргә бүлү; җөмләләрне сүзләргә таркату. Баш һәм юл хәрефләрен, аларны оташтыручы сызыкларны һәм сүзләрне ачык итеп, бозмыйча язу. Басма, кулдан язылган хәрефләр белән бирелгән сүз һәм җөмләләрне дөрес күчереп язу. Әйтелеше белән язылышы туры килгән сүзләрне, шундый сүзләрдән төзелгән 3-5 сүзле җөмләләрне ишетеп язу. Җөмләнең беренче сүзен баш хәреф белән башлап, җөмлә беткәч, нокта куеп язу.

Укучылар өйрәнергә мөмкинлек алачак:
- телдән 4-5 җөмләле кечкенә хикәяләр төзү. Сыйныфта телдән җыр, шигъри куплетлар, мәзәк, әкият уйлап чыгару.
- төрле методик шартларда: 1) басма яки язма текстны күчереп язганда, 2) хәтер буенча яки 3) укытучы әйтеп яздырган вакытта, үзләштерелгән алгоритмга туры китереп аерым да, җөмлә эчендә дә сүзләрне өзмичә язу күнекмәләрен үзләштерә һәр укучы, шәхси мөмкинчелеген истә тотып, язу темпын арттыра белү кебек эш төрләрен башкара белергә тиеш.
-график хаталарны төзәтү һәм каллиграфик язу сыйфатын камилләштерү эшләре.
-тизләтелгән темпта язу шартларында график грамоталылыкны һәм каллиграфик сыйфатны формалаштыру.

2 нче сыйныф укучыларының белем дәрәҗәләрендә булачак нәтиҗәләр

Укучылар белергә тиеш :

- кушма сүз, парлы сүз; тамыр һәм ясалма сүзләр;
- өйрәнелгән сүз төркемнәрен һәм аларның билгеләрен : исем, фигыль, сыйфат, зат алмашлыклары, алмашлык, кисәкчә, бәйлек;

Укучылар башкара алырга тиешле эшләр:

- -сүзләрне, җөмләләрне, 35-40 сүзле текстны, хәрефләрен бозмыйча, төшереп калдырмыйча, хәреф өстәмичә, урыннарын алыштырмыйча, аңлаешлы, пөхтә итеп, каллиграфик дөрес язу;
- -сузык һәм тартык авазларны, калын (нечкә) сузыкларны икеләнүсез аеру; өйрәнелгән теориягә таянып, аларга анализ ясау, бирелгән аваз схемасына, характеристика тиешле авазлар, сүзләр сайлау;
- -сүзләрне иҗекләргә бүлү һәм, иҗекләп, юлдан-юлга күчерү кагыйдәләренең катгый булмавын аңлау (аларның вариантларын белү);
- -сүздә шул хәрефләрнең эшен, вазыйфасын аңлату;
- -өйрәнелгән сүзләрдә калын(нечкә) тартыкларны сузык аваз хәрефләре яки ь, ъ белән күрсәтү;
- -кеше исемнәрен, фамилияләрен, шәһәр, авыл, елга атамаларын, хайван кушаматларын баш хәреф белән язу;
- -е, в, г, й, к, н, ң, о, ө, х, һ, э, ю, я хәрефләре, ый, йо, йө кушылмалары булган сүзләрне дөрес язу;
- -янәшә килгән бертөрле ике тартык аваз хәрефләре булган әллә, кәккүк, Габбас кебек сүзләрне, нечкә (калын) аеру билгесе кергән гади, программада булган сүзләрне дөрес язу һәм юлдан-юлга күчерү;
- -сүзгә фонетик анализ ясау:иҗекләргә бүлү, авазларны сүздәге тәртиптә ачык, дөрес итеп әйтеп, хәрефләрен атап чыгу, сузык (тартык) авазларны билгеләү, сузыкларның калын(нечкә) төрләрен аеру;
- -үзең язганны бирелгән үрнәк белән чагыштырып төзәтү;

- -сүзләргә дөрес сорау кую һәм шуның нигезендә предметны, предметның эш һәм хәрәкәтен, билгесен белдергән сүзләрне таба белү, кем? нәрсә? сорауларына җавап биргән сүзләрне аера белү;
- -җөмләнең баш кисәкләрен табу, җөмләдәге сүзләр бәйләнешен билгеләү; җөмлә башындагы сүзне баш хәреф белән язу, әйтелү максатына карап, җөмлә ахырында нокта, сорау билгеләрен куеп яза белү;
- -уку, уеннар, көндәлек тормыш, җәнлекләр, кош-кортлар турындагы темаларга 4-5 җөмләдән торган бәйләнешле текст төзеп сөйләү һәм язу;

-сүзлекләрдәге сүзләрнең әйтелешен, кулланышын, язылышын истә калдыру: аваз, авыз, авыл, бәрәңге, бияләй, борын, вакыт, гомер, гыйнвар, дөрес, дүшәмбе, елга, җавап, җиңел, җомга, җөмлә, җылы, йөрәк, караңгы, көньяк, кыңгырау, маңгай, Мәскәү, муен, оныкˏ оя, пәнҗешәмбе, савыт, сәгать, сәлам, сеңел, сишәмбе, тавык, тавыш, тәмле, төньяк, уен, уңыш, хайван, хөрмәт, һава, һаман, чаңгы, чәршәмбе, чия, шәһәр, шуа, эссе, юан, якшәмбе.

Шәхси, метапредметлы һәм предметлы нәтиҗәләр

Шәхси нәтиҗәләр:
- туган илгә карата шәхси караш булдыру;
- чын кеше сыйфатлары булдыру;
- мөстәкыйльлелек һөм җаваплылык үстерү;
- этик хисләр, мөлаемлылык үстерү;
- рухи-әхлакый идеалларына китерү.
- олылар белән хезмәттәшлек;
- аралашу культурасы күнекмәләре .

Метапредметлы нәтиҗәләр:
- аң -белем үстерү;
- проблемаларны мөстәкыйль рәвештә таба алу;
- эзләнү юлларын һөм нәтиҗәләрен ачыклау;
- логик фикерләү:чагыштыру, синтез, анализ ясый белү;
- конфликтлы ситуацияләрдән чыгу юлын табу;
- укучыларның образлы, логик фикерләвен үстерү;

Предметлы нәтиҗәләр:
- Россиядә күп милләт халыкларының төшенчәсен бирү;
- татар теленең төп төшенчәләр буенча башлангыч белем (фонетик, лексик, грамматик);

- татарча югары сөйләм культурасыформалаштыру;
- туган телнең орфоэпик, лексик, грамматик төшенчәләре;
- сүз турында башлангыч төшенчәләр формалаштыру;
- уку, язу гамәлләре формалаштыру;
- сүзгә фонетик анализ ясый белү.

Универсаль уку гамәлләре формалаштыру:

Танып белү универсаль уку гамәлләре:
- дәреслектә ориентлаша белү;
- шартлы билгеләрнең телен белү;
- рәсем һәм схемалар нигезендә биремнәр үтәү;
- төп билгеләрне аерып алу нигезендә кагыйдә формалаштыру;
- материаль объектлар кулланып биремнәр үтәү;
- дәреслек һәм мөстәкыйль эш дәфтәрендәге мәгълүматлар белән эшли белү;

Регулятив универсаль уку гамәлләре:
-кагыйдәләрне, күрсәтмәләрне истә тотып гамәлләр кылу;
- гамәлләрне таләп ителгән вакытта башлау һәм тәмамлау;
- үз эшчәнлегеңне контрольгә алу, биремне үтәүнең дөреслеген тикшерү;
- тормыш тәҗрибәсен куллану;
- эшләнгән эшнең сыйфатын һәм дәрәҗәсен билгеләү.

Шәхескә кагылышлы универсаль уку гамәлләре:
- дәреслек геройларына, күршеңә ярдәм итүдә танып-белү инициативасы күрсәтү;
- үз уңышларың/уңышсызлыкларың турында фикер йөртү;
- үз мөмкинлекләреңне бәяләү;
- үз эшчәнлегенең нәтиҗәләрен яхшыртуга ихтыяҗ формалаштыру;
- мәгънә барлыкка китерү («Минем өчен моның нинди мәгънәсе һәм әһәмияте бар?» - дигән сорау кую)

Коммуникатив универсаль уку гамәлләре:
- тормыштәҗрибәсенкуллану;
- күршең белән хезмәттәшлек итү.

3 нче сыйныф укучыларының белем дәрәҗәләрендә булачак нәтиҗәләр

. Белем алуның планлаштырылган нәтиҗәләргә түбәндәге төгәл билгеләнгән төп таләпләр куелды:
- **шәхси нәтиҗәләр** (баланың шәхси сыйфатлары, белем алуга әзерлеге һәм белем дәрәҗәсен , танып белүен үстерүгә сәләтле булуы);
- **предметара нәтиҗәләр** (баланың белем алуга сәләтен һәм алган белемнәрен практикада куллана белү осталыгын булдыручы универсаль уку гамәлләре);
- **предмет нәтиҗәләре** (уку предметын өйрәнү барышында яңа белемнәр алуда, аларны куллануда укучылар тарафыннан үзләштергән тәҗрибә)

Татар теледәресләрендә укучы шәхесен үстерүдә нәтиҗәләргә ирешү өчен тәп педагогик мәсьәлә булып балалардa**универсаль уку гамәлләрен** (УУГ) формалаштыру тора. Универсаль уку гамәлләрен өйрәнү укучыларга яңа белемнәрне уңышлы үзләштерергә, танып белүнең төрле өлкәсендә ориентлашырга, белем алуга теләк тудыруга мөмкинлек бирә.

Федераль дәүләт стандартлары түбәндә чагылдырылган планлаштырылган нәтиҗәләргә ирешүгә ориентлаша.

Шәхси нәтиҗәләр:

1) Туган республикага, туган илгә, халкына, ил тарихына карата гражданлык нигезләре, үз милләтен ярату, татар булуы белән горурлану хисләре формалаштыру;
2) табигать, халык, культура, дин төрлелеген берләштергән дөньяга социаль караш формалаштыру;
3) башка халыкларның культурасына, тарихына хөрмәтле караш, башкалар фикеренә карата түземлелек формалаштыру;
4) укучының тоткан урынын, укучы ролен кабул итү, укуга карата кызыксыну уяту, укуның шәхсән мәгънәсен аңлауны формалаштыру;
5) әхлакый нормаларны кузаллауга нигезләнеп, укучының үз эшләгән эшләре өчен шәхси җаваплылыгын, мөстәкыйльлеген үстерү;
6) эстетик ихтыяҗ һәм хис формалаштыру;
7) башкалар хисен аңлау, кайгырта белү, шәфкатьлелек, мәрхәмәтлелек, әхлакый хисләрен үстерү;
8) балаларның дуслары, олылар белән хезмәттәшлек итү күнекмәләрен формалаштыру, конфликтлы ситуацияләрне булдырмау һәм алардан чыгу юлларын таба белүләрен үстерү;
9) куркынычсыз һәм сәламәт яшәү рәвеше формалаштыру, төрле тормыш ситуацияләренә һәм әдәби әсәрләрдәге геройларның гамәлләренә кешелек нормаларыннан чыгып бәя бирү;
10) иҗади хезмәткә, эшнең нәтиҗәсенә мотивация булдыру, материаль һәм рухи байлыкларга сак караш формалаштыру.

Предметара нәтиҗәләр укучылар тарафыннан үзләштерелгән регулятив, танып белү, коммуникатив универсаль уку гамәлләрен чагылдыралар.

Регулятив универсаль уку гамәлләре:

1) эшчәнлек өчен эш урынын әзерләү;
2) укытучы ярдәме белән уку проблемасын табу һәм формалаштыру;

3) укытучы ярдәме белән эшне планлаштырырга өйрәнү;
4) укытучы ярдәмендә эшнең дөреслеген тикшерү;
5) эш барышында гади генә эш кораллары белән эш
итә белү (линейка, карандаш, бетергеч...) һәм өстәмә чаралар (информацион һәм коммуникацион технологияләр, белешмә әдәбият һ.б.) куллана белү;
6) эш сыйфатына бәя бирә белү;
7) уңышсызлыкларның сәбәбен аңлый һәм ул ситуациядән чыгу юлларын таба белү.

Танып белү универсаль уку гамәлләре:

1) дәреслек белән эш итә белү;
2) хәрефләрне танып, текстны (хикәя, шигырь, әкиятне) сәнгатьле итеп уку;
3) этнокультура өлкәсенә караган сүзләр булган текстны, сүзлекләр кулланып, аңлап уку;
4) текста очраган таныш сүзләргә таянып, яңа сүзләрнең мәгънәсенә төшенү;
5) текстны сәнгатьле итеп укыгач, сорауларга җавап бирү;
6) укытучының сорауларына җавап бирә, тиешле мәгълүматны таба белү;
7) предметларны чагыштыра, охшаш һәм аермалы якларын билгели белү;
8) укылган яки тыңланган зур булмаган текстның эчтәлеген кыскартып яки, тулыландырып сөйли белү;
9) уку мәсьәләсен чишүдә нинди информация кирәген мөстәкыйль ачыклау;
10) уку мәсьәләсен чишүгә кирәкле булган сүзлекләрне, белешмә материалларны, энциклопедияләрне, электрон дискларны, Интернетны мөстәкыйль таба белү;
11) уку барышында анализ (таркату) һәм синтез (берләштерү) гамәлләрен башкара белү;
12) фикерләүнең логик чылбырын төзи белү;
13) алынган мәгълүматны таблицалар, схемалар, конспект ярдәмендә күрсәтә белү;
14) текст эчтәлеге буенча гади план төзи белү.

Коммуникатив универсаль уку гамәлләре:

1) дәрестә һәм төрле ситуацияләрдә диалогта катнаша белү;
2) үз фикерләрен телдән, яки язмача җиткерә белү;
3) укытучының, классташларның сорауларына җавап бирү;
4) сөйләм этикеты нормаларын үтәү: исәнләшә, саубуллаша, рәхмәт белдерә белү;
5) башкаларның сөйләмен тыңлый һәм аңлый белү;
6) текстны укыганнан соң «автор белән диалог» алып бару (әсәрдә автор әйтергә теләгәнне таба белү).

Предмет нәтиҗәләрен чагылдыра**:**

1) уку предметының эчтәлеге, максаты;
2) дәреслектәге шәхси, регулятив, танып белүгә, коммуникатив, предмет нәтиҗәләренә юнәлтелгән продуктив биремнәр.

4 нче сыйныф укучыларының белем дәрәҗәләрендә булачак нәтиҗәләр
Укучыларның белем һәм күнекмәләренә төп таләпләр

Укучылар белергә тиеш:

-сүзнең мәгънәле кисәкләре: тамыр һәм кушымча, ясагыч кушымча, төрләндергеч кушымча;
- сүз төркемнәре: исем, сыйфат, фигыль, кисәкчә, бәйлек, рәвеш.
- җөмләнең баш кисәкләре: ия һәм хәбәр, җөмләнең иярчен кисәкләре

Укучылар башкара алырга тиеш:

-үтелгән орфограммалар (калын һәм нечкә сузыклар, яңгырау һәм саңгырау тартыклар, парсыз тартыклар, нечкәлек һәм аеру билгеләре, кушма һәм парлы сүзләр, тамырда авазлар чиратлашуы, кисәкчәләр) кергән 75-80 сүзле текстны, җөмлә ахырында тиешле тыныш билгеләрен куеп, тиңдәш кисәкләр янында тиешле тыныш билгеләрен дөрес куеп диктант итеп язу.
-текстларны грамоталы һәм каллиграфик дөрес күчереп язу.
- сүзләрне төзелеше ягыннан тикшерү(тамыр һәм кушымчаларны аеру, кушымчаларның төрен билгеләү, тамыр, ясалма, кушма һәм парлы сүзләрне аерып күрсәтү).
- сүз төркемнәрен һәм аларның грамматик билгеләрен тану, аеру (исемнең санын, килешен, фигыльнең затын, заманын);
- берлек сандагы исемнәрне килеш белән төрләндерү
- фигыльне заман формаларына куя белү.
-текстта синонимнарны һәм антонимнарны таный, сөйләмдә куллана белү.
-сораулар ярдәмендә җөмләдә сүзләрнең бәйләнешен билгеләү, сүзтезмәләрне аеру; сүзтезмәдәге ияртүче һәм иярүче сүзләрне аеру.
- җөмлә тикшерү (төрен билгеләү, баш һәм иярчен кисәкләрне аера белү)
- бергәләп төзегән план буенча 90-95 сүзле изложение язу.
- текстның темасын һәм төп фикерен билгеләү.
- текстны мәгънәле кисәкләргә бүлү, кызыл юлны саклау.
- текстның мәгънәле кисәкләре, җөмләләр арасында бәйләнеш булдыру.
- темасыннан яки төп фикереннән чыгып, текстка исем кую.
- хикәяләү, тасвирлау һәм фикер йөртү характерындагы текстларны аера белү.
- шәхси тәҗрибәгә, сюжетлы картинага таянып (алдан әзерлек белән), сочинение язу.
- фикер йөртү характерындагы җавап төзеп әйтү.

4 нче сыйныф ахырына универсаль уку гамәлләре формалаштыру программасын үзләштерү буенча планлаштырыла торган нәтиҗәләр

Башлангыч гомуми белем бирү баскычында татар теле фәнен өйрәнү нәтиҗәсендә укучыларда белем алу осталыгы нигезе буларак **танып белү, коммуникатив, регулятив һәм шәхескә кагылышлы универсаль уку гамәлләре формалашачак.**

Танып белү универсаль уку гамәлләре

Укучылар өйрәнәчәк:

• мөһим бәйләнешләрне аерып чыгару нигезендә кагыйдә формалаштырырга;
• күнегүләрне мөстәкыйл эшләү алымнарын үзләштерергә;
• тәкъдим ителгән план буенча телдән аңлатырга;
• материаль объект, таблица, рәсем, схемалар, сүзлекләр кулланырга;
• бирелгән алгоритм буенча күнегүләр башкарырга;
• фикерләүдә логик чылбыр төзергә;
• уку мәсьәләләрен модельләштерүдә билгеләр (символлар) кулланырга.

Укучылар өйрәнергә мөмкинлек алачак:

• интернетны кулланып, мәгълүмат эзләргә;
• мөстәкыйль рәвештә нигезләмә һәм критерийлар сайлап, чагыштыру, сериация һәм классификация башкарырга;
• сәбәпле-нәтиҗәле мөнәсәбәтләр урнаштыруны үз эченә алган логик хикәяләү төзергә.

Коммуникатив универсаль уку гамәлләре

Укучылар өйрәнәчәк:

• партадаш күрше белән яисә төркемдә хезмәттәшлек итәргә;
• нинди дә булса предмет яисә объектка төрле карашлар булу мөмкинлеген аңларга;
• килешергә һәм уртак эшчәнлектә гомуми чишелешкә килергә;
• сораулар формалаштырырга.

Укучылар өйрәнергә мөмкинлек алачак:

• сораулар ярдәмендә партнердан өстәмә мәгълүмат алырга;
• монолог төзергә.

Регулятив универсаль уку гамәлләре

Укучылар өйрәнәчәк:

• таблица буенча кагыйдәнең дөреслеген тикшерергә;
• гамәлләрне таләп ителгән вакытта башларга һәм тәмамларга;
• кагыйдә, инструкцияләрне истә тотарга һәм шуларга ияреп гамәлләр кылырга;
• максатка кагылышсыз гамәлләрдән тыелырга;
• сәбәпле-нәтиҗәле бәйләнешләр урнаштырырга.

Укучылар өйрәнергә мөмкинлек алачак:

• партадаш күршең белән хезмәттәшлектә яңа уку мәсьәләләрен куярга;

• уку эшчәнлегенең үзең өчен әһәмиятен, мәгънәсен һәм сарыф ителгән вакытны, көчне бәяләргә;
• ирешеләчәк нәтиҗәне алдан фаразларга;
• яңа уку мәсьәләсен чишүгә керешкәнче үз мөмкинлекләреңне мөстәкыйль бәяләргә.

Шәхескә кагылышлы универсаль уку гамәлләре

Укучыларда формалашачак:
• татар теле фәненә танып белү кызыксынуы;
• дәреслек геройларына һәм партадаш күршеңә ярдәм итү инициативасы;
• үз уңышларын/уңышсызлыкларыңның сәбәпләре турында фикер йөртү;
• нормалардан тайпылышны күрү;

Туган тел (татар теле) фәненнән көтелгән предмет нәтиҗәләре
Укучы белергә тиеш.

БҮЛЕК	1	2	3	4
Фонетика һәм орфоэпия. Графика	Аваз һәм хәрефләрне аера; татар телендәге авазларга характеристика бирәбелә; сузык авазларның калын һәм нечкә, тартык авазларның яңгырау һәм саңгырау булуын белә;баш һәм юлхәрефләренең язылышын үзләштерә; аерым хәрефләрне, аларның кушылмаларын, иҗекләрне, сүзләрне, җөмләләрне графика, каллиграфия, гигиена кагыйдәләре таләп иткәнчә яза; әйтелеше язылышына туры	Татар алфавитын, андагы хәрефләрнең урнашу тәртибен белә, сүзләрне алфавит тәртибендә урнаштыру һәм кирәкле мәгълүматны эзләп табу өчен, алфавиттан файдаланырга өйрәнә.	Аваз һәм хәрефләрне аера;ана теленең авазларын һәм хәрефләрен, аларның әйтелеш һәм язылыш үзенчелекләрен аңлый, авазларга характеристика бирергә өйрәнә;хәрефләрнең алфавитта урнашу тәртибен һәм, кирәкле мәгълүматны табу өчен, алфавитны кулланырга өйрәнә.	-аваз һәм хәрефләрне аера; -ана теленең авазларын һәм хәрефләрен, аларның әйтелеш һәм язылыш үзенчелекләрен аңлый, авазларга характеристика бирә ала; -хәрефләрнең алфавитта урнашу тәртибен һәм, кирәкле мәгълүматны табу өчен, алфавитныкуллана ала

	килгән сүзләрне ишетеп яза; хәрефләрне алфавит тәртибендә дөрес итеп әйтә.			
Сүз. Сүз төзелеше һәм ясалышы	Сүзнең мәгънәгә ия булуы өчен авазларның билгеле тәртиптә урнашуын аңлый;сүзләрне авазларга тарката, авазларны сүздәге тәртиптә әйтә белә.	Сүзләрнең тамырын билгели; төрле сүз төркемнәрен ясаучы кушымчаларны таба һәм күрсәтә; тамырдаш сүзләрне сүз формаларыннан аера белә	Кушымчаларның төрләрен (сүз ясагыч һәм сүз төрләндергеч кушымчалар), сүз формаларын һәм яңа сүзләр, аларның ясалышын чагыштырырга өйрәнә.	-тамырдаш сүзләрне һәм сүз формаларын аерырга; сүзнең тамыр һәм кушымчаларын (аффиксларын) табарга өйрәнә
Морфология	Предметны ,аның эшен, хәрәкәтен, төрле билгеләрен атаган сүзләрне аера белә.	Предметны, билгене, эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләрне, сорауларын үзләштерә.	Исемнәрне ң сан, килеш тартым белән төрләнеше н; сыйфатларның лексик-семантик һәм морфологик-синтаксик үзенчәлекләрен; фигыльнең лексик-семантик үзенчәлекләрен өйрәнә.	-исемнәрнең сан, килеш һәм тартым белән төрләнешен; -сыйфатларның лексик-семантик һәм морфологик-синтаксик үзенчәлекләрен; -фигыльнең лексик- семантик үзенчәлекләрен өйрәнә.
Орфография һәм пунктуация	Сүзләрне юлдан- юлга күчерә белә; җөмләдәге сүзләрне аерып яза белә; җөмлә башында һәм ялгызлык исемнәрдә башхәреф яза белә; тактадан һәм китаптан текстны дөрес итеп күчереп яза белә; дөрес язу кагыйдәләрен өйрәнелгән күләмдә куллана белә; өйрәнелгән дөрес язу	Сүзнең дөрес язылышын орфографик сүзлектән карап билгели; 8-13 сүзле текстны хатасыз итеп күчереп яза; үзе язган яки бирелгән тексттагы орфографикһәм пунктуацион хаталарны таба һәм төзәтә. Өйрәнелгән дөрес язу кагыйдәләренә туры килгән 20-25 сүзле текстны укытучы әйтеп торганда яза.	Дөрес язылыш кагыйдәләрен өйрәнгән күләмдә кулланырга; сүзләрнең дөрес язылышынорфографик сүзлек буенча ачыкларга; 60–65 сүзле текстны дөрес итеп күчереп язарга; өйрәнелгән дөрес язу кагыйдәләренә туры килгән 55- 60 сүзле текстны укытучы әйтеп торганда язарга; үзе төзегән һәм тәкъдим ителгән текстны	-дөрес язылыш кагыйдәләрен өйрәнгән күләмдә кулланырга; -сүзләрнең дөрес язылышын орфографик сүзлек буенча ачыкларга; -80–90 сүзле текстныдөрес итеп күчереп язарга; -өйрәнелгән дөрес язу кагыйдәләренә туры килгән 70–80 сүзле текстны укытучы әйтеп торганда язарга; -үзе төзегән һәм

	кагыйдәләренә туры килгән 10-15 сүзле текстны укытучы әйтеп торганда яза белә.		тикшерергә, орфографик һәм пунктуацион хаталарны табарга һәм төзәтергә өйрәнә.	тәкъдим ителгән текстны тикшерергә, орфографик һәм пунктуацион хаталарны табарга һәм төзәтергә өйрәнә.
Синтаксис	Җөмлә һәм текстны, сүзтезмә һәм сүзләрне аера белә; тексттан җөмләләрне аерып ала белә; җөмләләрнең схемасын, схемаларга туры килгән җөмләләрне аера белә; сүзләрдән җөмләләр төзи белә; схемалар, рәсемнәр буенча җөмләләр төзи белә; җөмлә башында баш хәреф, җөмлә ахырында нокта куя белә.	Җөмлә,җөмләләрнең әйтү максаты буенча төрләрен (хикәя, боеру, тойгылы, сорау) билгели; җөмләдәге тойгылы һәм тойгысыз интонацияне аера; җөмләнең баш һәм иярчен кисәкләрен таба белә.	Җөмлә, сүзтезмә һәм сүзләрне аерырга; сораулар ярдәмендә сүзтезмә һәм җөмләләрдәге сүзләр арасындагы бәйләнешне табарга; җөмләнең әйтү максаты буенча төрен аерырга; җөмләнең баш һәм иярчен кисәкләрен билгеләргә; тиңдәш кисәкле һәм тойгылы җөмләләрне интонациясе буенча билгеләргә өйрәнә.	-җөмлә, сүзтезмә һәм сүзләрне аерырга; -сораулар ярдәмендә сүзтезмә һәм җөмләләрдәге сүзләр арасындагы бәйләнешне табарга; -җөмләнең әйтү максаты буенча төрен аерырга; -җөмләнең баш һәм иярчен кисәкләрен билгеләргә; -тиңдәш кисәкле һәм тойгылы җөмләләрне интонациясе буенча билгеләргә өйрәнә.
Бәйләнешле сөйләм	Аралашу даирәсенә карап, тиешле сүзләрне сайлый белә; көндәлек аралашуга бәйле татарча сөйләм әдәбеформаларын дөрес куллана белә; тәкъдим ителгәннәр арасыннан текстка исем сайлый белә; бирелгән җөмләләрдән текст төзи белә; сорауларны тыңлый,	Бәйләнешле сөйләмдә җөмләләрнең үзара бәйләнешен күрә, бер темага берләштерелмәгән аерым җөмләләрне текст белән чагыштыра, текстның темасын билгели белә. Текстагы кисәкләргә бүлә. Зур булмаган текстларга һәм текст кисәкләренә исем куя. Укыган әсәрнең эчтәлеген	Аралашу даирәсенә карап, тиешле сүзләрне сайларга; көндәлек аралашуга бәйлетатарча сөйләм әдәбе формаларын дөрес кулланырга; аралашу ситуациясен исәпкә алып, текстка карата үз мөнәсәбәтен белдерергә һәм аның дөреслеген дәлилләргә; текстка исем бирергә;	-аралашу даирәсенә карап, тиешле сүзләрне сайларга; -көндәлек аралашуга бәйле татарча сөйләм әдәбе формаларын дөрескулланырга; -аралашу ситуациясен исәпкә алып, текстка карата үз мөнәсәбәтен белдерергә һәм аның дөреслеген дәлилләргә; -текстка исем бирергә; -

	аңлый, дөрес җавап бирә белә.	сөйли.	укылган яки тыңлаган текстның планын төзергә; бирелгән тема буенча текстлар язарга өйрәнә.	укылган яки тыңлаган текстның планын төзергә; - аерым аралашу ситуацияләренә туры китереп, хат яки тәбрикләү хаты кебек кечкенә текстлар язарга өйрәнә.

УКУЧЫГА ҮЗЛӘШТЕРҮ МӨМКИНЛЕГЕ БИРЕЛӘ

БҮЛЕК	1	2	3	4
Фонетика һәм орфоэпия. Графика	Сүзлектән карап, сүзнең язылышын ачыкларга; аваз һәм хәреф саны туры килмәү очракларын билгеләргә	Сүзлектән карап, сүзнең язылышын ачыклый; сүзләргә фонетик-график (аваз-хәреф) анализы ясый, дәреслектәге үрнәк буенча сүзләрне мөстәкыйль рәвештә тикшерә һәм аның дөреслеген дәлилли белергә; дәреслектә бирелгән материал күләмендә укучы үзенең һәм әңгәмәдәше сөйләмендә татар әдәби теле	Дәреслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча сүзгә мөстәкыйль рәвештә фонетик- график (аваз-хәреф) анализ ясый, сүзгә ясалган фонетик- график анализның дөреслеген бәяли ; сүзгә басым куйганда яки сүзнең дөрес әйтелешендә икеләнү туган очракта, дәреслектәге сүзлек буенча мөстәкыйль рәвештә җавап таба , яки укытучысына һәм әти-әнисенә мөрәҗәгать итә белә.	Укучыга дәреслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча сүзгә мөстәкыйль рәвештә фонетик-график (аваз-хәреф) анализ ясарга өйрәнү, сүзгә ясалган фонетик-график анализның дөреслеген бәяләү мөмкинлеге бирелә.

		нормаларын саклый белергә.		
Сүз. Сүз төзелеше һәм ясалышы	Сүзнең мәгънәсен тануда сүз басымының әһәмиятен аңларга.	Дәреслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча кушымчаларның чикләре ачык күренеп торган сүзләрнеңтөзелешен тикшерүне һәм аның дөреслеген бәяләүне белергә.	Укучы дәреслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча кушымчаларның чикләре ачыккүренеп торган сүзләрнең төзелешен тикшерү һәм аның дөреслеген бәяләү мөмкинлеге ала.	Укучы дәреслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча кушымчаларның чикләре ачык күренеп торган сүзләрнеңтөзелешен тикшерү һәм аның дөреслеген бәяләү мөмкинлеге ала. Мәгънәле кисәкләренең чикләре ачык күренеп торган сүзләрнең төзелешен дәреслектә бирелгән күләмдә тикшерә (тартымын, булса, ясагыч кушымчаларын, нигезен билгели); сүзнең дөрес тикше релүен бәяли белә.
Морфология	Тәкъдим ителгән тексттан өйрәнелгән сүз төркемнәрен табарга.	Зат алмашлыклары, кайбер рәвешләр, бәйлекләр турында мәгълүмат ала белергә;	Укучы дәреслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча исемгә, сыйфатка, фигыльгә морфологик анализ ясый һәм аның дөреслеген бәяләү, тексттан алмашлык, рәвеш, бәйлек сүзләр, кисәкчә, теркәгечләрне, фигыльләрдәге юклык кушымчаларын (-ма / -мә) табу мөмкинлеге ала.	Өйрәнелгән сүз төркемнәренә дәреслектә бирелгән материал күләмендә морфологик анализ ясый, аның дөреслеген бәяли;
Орфография һәм	Орфографик хата	Орфограммага туры	Орфографик хата ясау	Укучы орфографик хата ясау

пунктуация	җибәрү ихтимады булган урынны ачыкларга; э,о,ө,й,е,ю,я, к,г хәрефләре, йө,йо кушылмалары булган сүзләрне дөрес язарга;сүзләрне орфоэпик укыганда, әйтелеше һәм язылышы туры килмәү очракларын билгеләргә	килгән мисалларны сайлый; текст төзегәндә, орфографик һәм пунктуацион хаталар җибәрмәслек итеп яза ала белергә.	мөмкинлеге булган очракларны аңлау, аерым орфограммаларга мисаллар сайлау, текстлар төзегәндә орфографик һәм пунктуацион хаталарны булдырмау өчен, язганнарны үзгәртү, хаталар өстендә эшләгәндә, аларның сәбәпләренә төшенү һәм алдагы язма эшләрдә хата җибәрмәү юлларын ачыклау мөмкинлеге ала	мөмкинлеге булган очракларны аңлау, аерым орфограммаларга мисаллар сайлау, текстлар төзегәндә орфографик һәм пунктуацион хаталарны булдырмау өчен, язганнарны үзгәртү, хаталар өстендә эшләгәндә, аларның сәбәпләренә төшенү һәм алдагы язма эшләрдә хата җибәрмәү юлларын ачыклау мөмкинлеге ала.
Синтаксис	Укытучы ярдәмендә сүзтезмә һәм җөмләләрдәгесүзләр арасындагы бәйләнешне табарга; җөмләләрнең мәгънәви-интонацион үзенчәлекләрен күзәтергә.	Җөмлә, сүзтезмә һәм сүзләрне аера; сораулар ярдәмендәсүзтезмә һәм җөмләләрдәге сүзләр арасындагы бәйләнешне таба; җөмләнең әйтү максаты буенча төрен аера; җөмләнең баш кисәкләрен таба белергә.	Укучы җөмләнең иярчен кисәкләрен – аергыч, тәмамлык,хәлләрне аеру,дәреслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча гади җөмләгә синтаксик анализ (җөмлә кисәкләре буенча) ясау һәм аны тикшерүнең дөреслеген бәяли, гади һәм кушма җөмләләрне бер-берсеннән аера белә.	Укучы җөмләнең иярчен кисәкләрен – аергыч, тәмамлык,хәлләрне аеру,дәреслектә тәкъдим ителгән үрнәк буенча гади җөмләгә синтаксик анализ (җөмлә кисәкләре буенча) ясау һәм аны тикшерүнең дөреслеген бәяләү, гади һәм кушма җөмләләрне бер-берсеннән аеру мөмкинлеге ала.
Бәйләнешле сөйләм	Рәсем буенча 2-3 җөмләдән торган хикәя төзи һәм	Аралашу төренә һәм ситуациясенә бәйле сөйләмне куллана һәм	Тәкъдим ителгән исемнең эчтәлегенә туры килгән текст төзү, бирелгән	Укучы тәкъдим ителгән исемнең эчтәлегенә туры килгән текст төзү, бирелгән текстның

	язарга.	үзара бәйли; иптәшләренең сөйләменә игътибар итә, хаталарын төзәтә, бәхәстә катнаша, төрле дәлилләр кулланып, тема буенча фикер алыша белергә тиеш.	текстның эчтәлеген тулысынча яки сайлап сөйләү, сөйләмнең сурәтләү, хикәяләү, фикер йөртү кебек төрләрен кулланып, билгеле бер тема буенча телдән хикәя төзи, урыннары алышынган җөмләләрдән торган текстны тикшерү һәм төзәтү, аның мәгънә бөтенлеге югалган урыннарын таба, хаталы текстларга төзәтмә кертә, төрле төрдәге изложение яки сочинение язганда, эшне эзлекле алып бара, аны тикшерү һәм бирелгән үрнәк белән чагыштырумөмкин леген белә.	эчтәлеген тулысынча яки сайлап сөйләү, сөйләмнең сурәтләү, хикәяләү, фикер йөртү кебек төрләрен кулланып, билгеле бер тема буенча телдән хикәя төзү, урыннары алышынган җөмләләрдән торган текстны тикшерү һәм төзәтү, аның мәгънә бөтенлеге югалган урыннарын табу, хаталы текстларга төзәтмә кертү, төрле төрдәге изложение яки сочинение язганда, эшне эзлекле алып бару, аны тикшерү һәм бирелгән үрнәк белән чагыштыру, уку бурычларының дөреслеген бәяләү, үз текстын, аралашу максаты һәм шартыннан чыгып, чыганак (беренчел) текст белән чагыштыру, электрон чыганаклардан файдаланганда, тел нормаларының үтәлешен саклау мөмкинлеге ала

Программа эчтәлеге.
1 сыйныф

Бүлек исеме.	**Сәгать-ләр саны**	**Кыскача эчтәлек.**
Грамотага әзерлек чоры	**7**	Язу гигиенасы кагыйдәләре белән таныштыру, кагыйдәләрне даими үтәү гадәте тәрбияләү. Кешеләрнең әйтеп һәм язып сөйләшүләрен гомуми күзаллау. Матур итеп сөйләшә, укый һәм яза белү кирәклеген аңлау. График схемалар ярдәмендә сөйләмне — җөмләләргә, җөмләне сүзләргә аеру, сүзләрне иҗек һәм авазларга таркату.
Әлифба чоры	**26**	Барлык баш һәм юл хәрефләренең язылышы һәм аларның тоташтыруның төп сызыклары белән таныштыру һәм каллиграфик дөрес язарга өйрәнү. Авазларны сүздә тиешле язма хәрефләр белән күрсәтү. Сүздәге хәрефләрне, аларны тоташтырган сызыкларын өзмичә ритмик язуны(ас-ос) булдыру, дәфтәр юлларына хәрефләрне һәм сүзләрне, тигез ара калдырып, тигез, дөрес урнаштыралар. Башта укытучы белән иҗек–аваз анализы ясаганнан соң, тора бара мөстәкыйль рәвештә сүзләр, җөмләләр язу. Башта язмача, аннары басмача үрнәкләрдән сүзләр, җөмләләр күчереп язу. Үрнәк текст белән чагыштырып карау һәм сүзләрне иҗекләп орфографик уку ярдәмендә дәфтәргә язылганнарның дөреслеген тикшерү. Әйтелеше белән язылышы арасында аерма булмаган сүзләрне, шундый өч-дүрт сүздән торган җөмләләрне әйтеп язу.
Әлифбадан соңгы чор	**3**	Алфавитны дөрес язу,уку.Аерым сүзләр белән җөмләләр төзеп язу. Текстны дөрес итеп күчереп язу.
Авазлар һәм хәрефләр	**6**	Сузык һәм тартык авазларны аера белү. Калын һәм нечкә сузыклар, аларны белдерә торган хәрефләрнең дөрес язылышын камилләштерү. Авазларның калынлыкта-нечкәлектә ярашуын истә калдыру. Язуда **ъ** һәм **ь** хәрефләрен **дөрес** куллану. **Е – ё**, **ю**, **я** хәрефләре булган сүзләрдә аваз һәм хәреф бәйләнешен билгеләү. Иҗекләрне һәм сүзләрне дөрес уку һәм язуны ныгыту. Сүзләрне иҗекләргә бүлү, аларны юлдан юлга күчерүне камилләштерү. Сүзне тиешле басым белән укырга өйрәнү. Дөрес язу кагыйдәләре һәм аларның кулланылышы белән танышу: **о**, **ө** хәрефләренең татар сүзләренең беренче иҗегендә генә язылуын истә калдыру.
Синтаксис	**6**	Җөмлә чикләрен таба белү. Җөмлә башындагы сүзне баш хәреф белән язу, җөмлә ахырында нокта, сорау һәм өндәү билгеләрен дөрес куюны камилләштерү.
	6	Предметны белдергән сүзләр белән танышу. Аларның мәгънәләрен аңлату, сорауларын әйтү;

Морфология		Уртаклык һәм ялгызлык исемнәр һәм аларның язылышын камилләштерү. Исемнәр янында кулланыла торган ярдәмче сүзләр- бәйлекләр һәм бәйлек сүзләр белән танышу. Предметның билгесен белдергән сүзләр, аның мәгънәсе һәм сөйләмдә кулланылышы белән танышу. Эш-хәрәкәтне белдергән сүзләр белән танышу.
Орфография	**7**	Сүздә орфограмманы күрү, аерып алу, дөрес язу, шул орфограммага сүзләр табу. Җөмләнең беренче сүзендә,кеше исемнәрендә, кеше фамилияләрендә,хайван кушаматларында,географик атамаларда баш хәреф язу.
Бәйләнешле сөйләм үстерү	**5**	Кечкенә текстларны дөрес итеп (иҗек һәм хәрефләрне төшереп калдырмыйча, урыннарын алыштырмыйча), сүзләп күчереп язу. Әйтелеше белән язылышы туры килгән сүзләрдән төзелгән җөмләләрне ишетеп язу. Шигырь, мәкаль, әйтем һәм табышмакларны хәтер диктанты итеп язарга өйрәнү. Тыңлаганның яки укыганның эчтәлеген изложение итеп язарга өйрәнү. Үзлекләреннән зур булмаган текстлар (сочинение) иҗат итеп язу.
		2 нче сыйныф
Фонетика һәм орфоэпия	**24**	Аваз белән хәреф арасындагы аерманы аңлау; туган тел авазларына характеристика бирү: калын /нечкә сузыклар; парлы/парсыз, яңгырау/ саңгырау тартыклар; Сүздәге басымлы һәм басымсыз авазларны табу. Сузык һәм тартык авазларга характеристика бирү. Татар теленә генә хас булган авазларны дөрес әйтү. Сүзне иҗекләргә аеру, иҗекләр санын билгеләү. Күчереп язганда һәм әйтеп яздырганда өйрәнелгән кагыйдәләрне куллану.
Графика	**3**	Аваз һәм хәрефләрне аеру: аваз билгесе буларак хәреф. Алфавиттагы хәрефләр тәртибен белү, сүзләрне алфавит тәртибендә урнаштыру өчен һәм кирәкле мәгълүматны тапканда алфавиттан файдалану.
Сүз	**29**	Тексттан тамырдаш сүзләрне табу. Тамырдаш сүзләрне аеру һәм тамырын билгеләү. Тамырдаш сүзләрне һәм сүз формаларны аеру. Сүзнең төп өлешен табу. Кем? Нәрсә? сорауларына җавап бирә торган исемнәрне белү. Уртаклык һәм ялгызлык исемнәрен танып белү. Нинди? Кайсы? сорауларына җавап бирә торган сыйфатларны танып белү. Сөйләмдә сыйфатларны дөрес куллана белү. Нишли? Нишлиләр? Нишләр? Нишләрләр? сорауларына җавап бирә торган фигыльләрне тану һәм сөйләмдә дөрес куллана белү.
Җөмлә	**8**	Җөмләне сүзләр төркеменнән аеру, аның чикләрен билгеләү. Сүзләрдән җөмләләр төзү. Җөмләнең баш һәм иярчен кисәкләрен табу. Җыйнак һәм җәенке җөмләләр төзү. Җөмләдәге сүзләр бәйләнешен көйләү. Бирелгән сүзләрдән җөмлә төзү. Җөмләдәге барлык сүзтезмәләрне табу. Җыйнак һәм җәенке җөмләләрне аеру. Әйтү максаты һәм эмоциональ бизәге буенча җөмләнең өч төрен билгеләү.
Бәйләнешле сөйләм	**4**	Текстның темасын һәм төп фикерен билгеләү. Текстка исем бирү, текст белән аның исемен туры китерү. Тәкъдим ителгән башлам өлеше һәм терәк сүзләр ярдәмендә рәсем буенча хикәя төзү. Текстның планын төзү һәм аны телдән сөйләгәндә һәм язмача хикәяләгәндә куллану. Текстта мәгънәле кисәкләрне билгеләү. Билгеләнгән темага, төрле сөйләм типларын кулланып, хикәя төзү: тасвирлау, хикәяләү,

		фикерләү; сөйләм этикетының, сөйләм әдәбенең (укучылар һәм өлкәннәр белән аралашканда) төп кагыйдәләрен ныгыту; өйрәнелгән сүзлек байлыгы нигезендә әдәби сөйләмнең төп кагыйдәләрен үзләштерү.
	3 нче сыйныф	
1-2 сыйныфларда өйрәнгәннәрне кабатлау	**7**	Яңгырау, саңгырау тартыкларны һәм сузык авазларны танып белү; өйрәнгән орфограммаларны табу һәм сүзнең дөрес язылышын аңлату, орфографик сүзлекләр куллану. Сүзләрне иҗекләргә бүлү һәм аларның санын билгеләү. Иҗекләргә бүлеп, сүзләрне юлдан-юлга күчерү. Сүзләрне юлдан-юлга күчергәндә ясалган хаталарны төзәтә белү. Орфографик һәм орфоэпик сүзлекләр белән эшләгәндә, алфавиттан файдалану.
Лексика. Сүз	**5**	Бер мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләрне, сүзнең туры һәм күчерелмә мәгънәләрен танып белү; текстларда, үз сөйләмендә күчерелмә мәгънәле сүзләрне куллана белү. Тамырдаш сүзләрне синонимнардан һәм омонимнардан аера белү. Тексттан синоним һәм антонимнарны билгеләү.
Сүз төзелеше һәм сүз ясалышы	**5**	Сүзләрне тамыр һәм кушымчаларга аеру. Тамырдаш сүзләрне билгели алу. Сүз ясалыш ысулларын танып белү.
Морфология Исем	**9**	Исем, сыйфат, алмашлык, фигыль сүз төркемнәрен танып белү. Җанлы һәм җансыз, ялгызлык һәм уртаклык исемнәрне тану; исемнәрне килеш, сан белән төрләндерү, килешләрнең исемнәрен дөрес әйтү.
Фигыль	**12**	Фигыльләрне заман, зат-сан белән төрләндерү. Хәзерге, үткән, киләчәк заман хикәя фигыльләрне зат-сан белән төрләндерү.
Сыйфат	**6**	Сыйфатларны таный алу, сыйфат дәрәҗәләрен сөйләмдә дөрес куллану.
Алмашлык	**3**	Зат алмашлыкларын килеш белән төрләндерү. Кушымчаларына карап, зат алмашлыкларының кайсы килешкә каравын билгеләү.
Кисәкчә	**1**	да, дә, та, тә кисәкчәләрен –да, -дә, -та, -тә урын-вакыт килеше кушымчаларыннан аера белү.
Бәйлекләр	**3**	Бәйлекләрне исемнәр, алмашлыклар белән төрле килешләрдә куллану.
Синтаксис. Җөмлә	**5**	Җөмләнең баш(ия, хәбәр), иярчен кисәкләрен билгеләү. Җөмләнең баш кисәкләрен табу.
Сүзтезмә	**1**	Җөмлә, сүзтезмә, сүзне, сүзтезмәдәге ияртүче, ияруче сүзләрне аера белү.

Сөйләм үстерү	**9**	Яшьтәшләре һәм өлкәннәр белән аралашканда сөйләм этикеты нормаларына ия булу. “Текст”, “абзац”,“текст планы”; текстның башы һәм ахыры төшенчәләрен белү. Бирелгән текстларга план төзү, абзацларны билгеләү, тексттагы җөмләләрнең бәйләнешен билгеләү.
		4 нче сыйныф
1-3 нче сыйныфларда үткәннәрне кабатлау	**4**	Фонетика,морфология һәм синтаксистан үткәннәрне кабатлау һәм тирәнәйтүне күздә тоту. Фонетикадан аваз һәм хәреф, алар арасындагы аерма, тартык һәм сузык авазлар, аерым авазларның дөрес әйтелешен һәм язылышын өйрәнү. Морфология буенча сүз төзелеше һәм арым сүз төркемнәре искә төшерү. Синтаксистан җөмлә һәм аның төрләре искә төшерү.
Сүз. Телнең сүзлек байлыгы. Сүзнең лексик мәгънәсе.	**7**	Сүз һәм аның мәгънәсен, бер генә мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләрне, алынма сүзләрне, синоним,антоним, омонимнарны искә төшерү. Бу белемнәрне гамәли сынап карарга өйрәнү. Төрле сүзлекләр белән эшләү күнекмәләрен ныгыту.
Сүз төзелеше	**7**	Ясалма, кушма,парлы, тезмә сүзләрнең ясалышы һәм язылышы, рус теленнән татар теленә кергән алынма кушма сүзләрнең үзенчәлекләре белән танышу. Сүз төзелешенә анализ ясарга өйрәнү.
Сүз төркемнәре Исем	**6**	Исемнең мәгънәсе, сораулары, формалары, ясалышы, җөмләдәге урыны турында кабатлау. Исемнәрнең хәбәр булып килүләрен күзәтүләр. Ялгызлык һәм уртаклык исемнәр, берлек һәм күплек сандагы исемнәр турында белемнәрен тирәнәйтү. Исемнәрнең килеш һәм тартым белән төрләнешен тирәнтен өйрәнү. Калын һәм нечкә төрләнеш белән танышу. Сингармонизм законына буйсынмаган сүзләргә кушымча ялгарга өйрәнү. Килеш кушымчаларының дөрес язылышы белән танышу. Баш килеш формасында исемнәрнең җөмләдә ия, хәбәр, иярчен кисәк була алуларына төшенү. Төшем килешенең мәгънәсе, җөмләдәге функциясе белән танышу.
Фигыль	**8**	Хикәя фигыльнең билгеле үткән заман, нәтиҗәле үткән заман формалары, киләчәк заман формалары: билгесез киләчәк заман, билгеле киләчәк заман турында яңа мәгълүмат алу. Боерык фигыльнең мәгнәсе , зат-сан белән төрләнеше, боерык фигыльне куллану, дөрес язу турында белем алу. Фигыльнең җөмләдә хәбәр булып килүе, антоним һәм синоним фигыльләр турында мәгълүмат алу. Фигыльгә морфологик анализ ясау.
Сыйфат	**5**	Сыйфат, аның мәгънәсе һәм сөйләмдә куллану. Сыйфатның сорауларын ныгыту. Сыйфатның төс, тәм, форма, күләм, характер һ.б. билгеләрне белдерүе белән танышу. Сыйфат дәрәҗәләре белән танышу. Кайбер

		сыйфатларны гына дәрәҗәгә куеп була. Җөмләдә сыйфат исемне ачыклап килә һәм күбесенчә аергыч була. Сыйфатның исемгә бәйләнеп килүе. Сыйфатның җөмләдәге функциясе(аергыч, хәбәр), синоним һәм антоним сыйфатларны өйрәнү. Сыйфатка морфологик анализ ясау.
Алмашлык	**4**	Алмашлык турында гомуми төшенчә бирү.Алмашлыкларның җөмләдәге ролен өйрәнү. Зат алмашлыклары, аларның мәгънәсе һәм сөйләмдә кулланылышы. I, II, III зат алмашлыклары, аларның берлек һәм күплек сан формалары, килеш белән төрләнешен өйрәнү. Зат алмашлыкларының килеш белән төрләнеше, дөрес язылышын кабатлау һәм сорау алмашлыклары турында яңа мәгълүмат алу. Килеш сорауларының сорау алмашлыкларына керүен белү. Сорау алмашлыкларына тагын ***нинди, кайсы, ничек, ник, нигә, ничәнче*** кебек сүзләр керүе белән танышу.
Сан	**4**	Предметның исәбен, микъдарын белдерә торган сүз төркеме белән танышу. Санның исем белән кулланылганда төрләнмәвен төшенү. Җөмләдә аергыч, хәбәр һәм исемнән башка кулланылганда, җөмләнең бүтән кисәкләре дә була алуын аңлау. Санның билгеләмәсе(мәгънәсе, сораулары) белән танышу. Санның исемне ачыклап килүе, сан белән ачыкланып килгән исемнең саналмыш булуы, кайбер сан төркемчәләре(микъдар саннары, тәртип саннары) турында беренче мәгълүмат алу.
Рәвеш	**3**	Рәвешнең ничек?, кайчан? Кая? Кайда? Никадәр? Күпме? Кебек сорауларга җавап булып килүе, эш яки хәлнең билгесен, ничек үтәлүен белдерә торган сүз төркеме булуын аңлау. Мөстәкыйль сүз төркеме, лексик-грамматик яктан эш-хәлнең билгесен, ничек үтәлүен белдерүен, морфологик яктан – төрләнмәвен, кайбер рәвешләрнең артыклык яисә чагыштыру дәрәҗәсендә килә алуларын аңлау. Синтаксик яктан- җөмләдә фигыльне, сыйфатны һәм рәвешне дә ачыклап килүен, төп синтаксик функциясе- хәл икәнлегенә төшенү.
Кисәкчәләр .Бәйлекләр.	**4**	Кисәкчәләрнең сөйләмдәге роле-мәгънә, хис төсмерләрен, раслау, инкяр итүне белдерүе белән танышу. Аларны сөйләмдә дөрес куллану. Бик күп кисәкчәләрне күп мәгънәле була алуын һәм аларның мәгънә төсмерләре нинди сүзгә иярүләренә, кайсы урында килүләренә, җөмлә төзелешенә, аның интонациясенә карап үзгәрүен аңлау. Бәйлекләр сүзләрне бәйләгәндә, килешкә якын мәгънә белдерүен, үзләреннән алда килгән сүзнең билгеле бер килештә торуын, соравы белән танышу. Шуңа карап бәйлекләрне өч төркемчәгә аерырыга (баш, юнәлеш һәм чыгыш килеше) өйрәнү.
Сүзтезмә	**1**	Сүзтезмә һәм тезмә сүзләр арасындагы аерманы аңлау, сүзтезмәләрнең барлыкка килү юлларын ачыклау, сүзтезмәдәге иярүче һәм ияртүче сүз турында белемнәрне тирәнәйтү.
Җөмлә	**7**	Ия белән хәбәр таба белүне, сорауларын куюны ныгыту.

		Җыйнак һәм җәенке җөмләләр турында белемнәрне ныгыту. Җыйнак җөмләне тиешле сүзләр өстәп, җәенкеләндерә белү, җәенке җөмлә эченнән баш кисәкләрне аерып алу кебек күнегүләр эшләнелә**.** Аергыч турында мәгълүмат алу. Җөмләдән иярчен кисәкләрне (аергычны) таба белү. Тиңдәш ияле, тиңдәш хәбәрле, тиңдәш аергычлы җөмләләр турында мәгълүмат алу. Тиңдәш кисәкләр арасында теркәгечләр булганда тыныш билгеләрен куярга өйрәнәләр. Эндәш сүзләр турында мәгълүмат алалар. Составында 2-3 гади җөмлә булган тезмә кушма җөмләләрне тиңдәш кисәкле гади җөмләләрдән аера һәм тикшерергә өйрәнү. Теркәгечләрне һәм тыныш билгеләрен куюны өйрәнү.
Текст. Бәйләнешле сөйләм.	**8**	Текстның темасын, төп фикере, аның өлешләрен билгели белү осталыгын камилләштерәләр. Текстларның төрләре (хикәяләү, тасвирлау, фикер йөртү). Текстларны бер- берсеннән аера һәм төзергә өйрәнәләр. Текстта сурәтләү чаралары. Текстларның эчтәлеген кыскартып һәм тулысынча сөйләү. Котлау открыткасы, хат, СМС язарга өйрәнү. Сөйләм этикасына караган күнегүләр. Аралашу ситуациясен – аралашу кем белән, кайда, нинди максат белән башкарылуын аңлау. Үз фикереңне әйтү һәм аны дәлилләү. Әңгәмә үткәрүнең төп күнекмәләрен үзләштерү (сүз башлау, әңгәмәгә кушылу, аны дәвам итү, игътибарны җәлеп итү һ.б.). Уку, көндәлек аралашу шартларында тел әдәбе нормаларын үзләштерү (сәламләү, хушлашу, гафу үтенү, рәхмәтле булу, сорау белән мөрәҗәгать итү). Монологик сөйләм төзү күнекмәләрен камилләштерү.

Тематик планлаштыру 1 сыйныф

№	Тема	Сәг. саны
ГРАМОТАГА ӨЙРӘТҮ ПРОГРАММАСЫ – 36 сәг.		
Әзерлек чоры (7 сәг.)		
1.	Язу юлы белән танышу.Җөмлә, сүз схемаларын сызу.	1
2.	Пространствода ориентлашу. Туры сызыклар.	1
3.	Бер яктан ыргаклы туры сызыклар язу.	1
4.	Ике яктан ыргаклы туры сызыклар язу.	1

5.	Өстән һәм астан элмәкле сызыклар язу. Озын туры сызык,астан элмәкле туры сызыклар һәм аларны тоташтыру	1
6.	Астан ыргаклы таякчык язу.Остән ыргаклы таякчык язу.	1
7.	Зур һәм кечкенә озынча түгәрәкләр язу.	1
Әлифба чоры (26 сәг.)		
8.	Юл һәм баш а , А ә,Ә хәрефләрен язу. хәрефләрен язу.	
9	Юл һәм баш ы, Ы хәрефләрен язу.	
10	Юл э хәрефен язу. Баш Э хәрефен язу Юл һәм баш и, И хәрефләрен язу.	1
11	Юл һәм баш у,У хәрефләрен язу. Юл ү хәрефен язу. Баш Ү хәрефен язу	1
12	. Юл һәм баш о, О хәрефләрен язу Юл ө хәрефен язу. Баш Ө хәрефен язу	1
13	Юл һәм баш н, Н хәрефләрен язу. Юл һәм баш л, Л хәрефләрен язу.	1
14	Юл һәм баш м, М хәрефләрен язу. Юл һәм баш р, Р хәрефләрен язу.	1
15	Юл һәм баш й, Й хәрефләрен язу. Юл ң хәрефен язу.	1
16	Юл һәм баш я, Я хәрефләрен язу. Юл һәм баш ю, Ю хәрефләрен язу.	1
17	Юл һәм баш е, Е хәрефләрен язу. Ике аваз белдерүче хәрефләрне кабатлау	1
18	Юл һәм баш д, Д хәрефләрен язу. Юл һәм баш т, Т хәрефләрен язу.	1
19	Юл һәм баш з, З хәрефләрен язу. Юл һәм баш с, С хәрефләрен язу.	1
20	Юл һәм баш г, Г хәрефләрен язу Юл һәм баш к, К хәрефләрен язу.	1
21	Юл һәм баш в, В хәрефләрен язу Юл һәм баш ф, Ф хәрефләрен язу.	1

22	Юл һәм баш б, Б хәрефләрен язу. Юл һәм баш п, П хәрефләрен язу.	1
23	Юл һәм баш ж, Ж хәрефләрен язу. Юл һәм баш ш, Ш хәрефләрен язу.	1
24	Юл һәм баш җ, Җ хәрефләрен язу. Юл һәм баш ч, Ч хәрефләрен язу.	1
25	Юл һәм баш х, Х хәрефләрен язу. Юл һәм баш һ, Һ хәрефләрен язу.	1
26	Х, һ хәрефләре кергән сүзләр язу.	1
27	Юл һәм баш ё, Ё хәрефләрен язу.	1
28	Юл һәм баш щ, Щ хәрефләрен язу.	1
29	Юл һәм баш ц, Ц хәрефләрен язу.	1
30	ь хәрефен язу.	1
31	ъ хәрефен язу	1
32	ь, ъ хәрефләре белән сүзләр язу	1
33	Баш һәм юл хәрефләрен дөрес язу күнегүләре.	1
	Әлифбадан соңгы чор (3 сәгать)	
34	Сузык, тартык аваз хәрефләрен язу.	1
35	Хәрефләр, иҗекләр, җөмләләр язу.	1
36	Басмачадан текстны күчерү.	1
	ТАТАР ТЕЛЕ ПРОГРАММАСЫ – 30 сәг.	
37	Сөйләм. Аралашу әдәбе Телдән һәм язма сөйләм.	1
38	Алфавит	1

39	Җөмлә.Җөмлә ахырында куела торган тыныш билгеләре	1
40	Сүз. Сүз һәм иҗек	1
41	Авазлар һәм хәрефләр.Сузык авазлар. Калын һәм нечкә сузыклар.	1
42	Иҗек. Сүзләрне юлдан-юлга күчерү	1
43	Тартык авазлар.	1
44	Э – е хәрефләре.	1
45	Ө – е хәрефләре.	1
46	О – ы хәрефләре.	1
47	Я хәрефе.	1
48	Юхәрефе.	1
49	Е, е хәрефләре.	1
50	Й хәрефе.	1
51	В хәрефе.	1
52	М,н,ң хәрефләре	1
53	Өйрәнгән хәрефләрне кабатлау. Сүзлек диктанты.	1
54	Баш хәрефтән языла торган сүзләр	1
55	Басым	1
56	Яңгырау һәм саңгырау тартыклар	1
57	Әйтелү максаты һәм интонация буенча җөмлә төрләре.	1
58	Үткәннәрне кабатлау.	1
59	Күчереп язу.	1
60	Арадаш аттестация.	1
61-62	Ел буе өйрәнгәннәрне кабатлау. Сүзләрдән сүзтезмә, җөмләләр төзеп язу	2
63-64	Кабатлау күнегүләр эшләү	2
65	Контроль күчереп язу.	1
66	Йомгаклау.	1

Тематик планлаштыру 2 сыйныф

№	**Бүлек. Дәрес темасы**	**Сәг.с**
	Фонетика һәм орфоэпия. 24сәг.	
1	Кереш дәрес. Авазлар һәм хәрефләр.	1
2	Сузык авазлар. Калын һәм нечкә сузыклар.	1
3	О, ы хәрефләре.Басымлы, басымсыз сузыклар	*1*
4	О, ы хәрефләре кергән сүзләрнең дөрес язылышы	1
5	Сузык аваз хәрефләрен дөрес язу кагыйдәләре. Ө, е хәрефләре.	1
6	Кереш контроль диктант.	1
7	. Хаталар өстендә эш.Ө, е хәрефләре кергән сүзләрнең дөрес язылышы .Сузык һәм тартык авазларны аеру.	1
8	Э, е хәрефләре кергән сүзләрнең дөрес язылышы. Иҗек. Сүзләрне юлдан-юлга күчерү.	1
9	***“Сузык авазлар” темасы буенча ирекле диктант***	1
10	Хаталар өстендә эш. Тартык авазлар. М,н, ң хәрефләре	1
11	Яңгырау авазларны аеру, аларның парларын билгеләү. В хәрефе. В хәрефе кергән сүзләрнең дөрес язылышы	1
12	Парлы тартык авазларны билгеләү. К,г хәрефләре. К,г хәрефләре кергән сүзләрне дөрес уку һәм язу	1
13	Х. Һ хәрефләре. Авазга характеристика бирү. Х. Һ хәрефләре кергән сүзләрнең дөрес язылышы	1
14	Парсыз тартык авазларны билгеләү. Й хәрефе. Й хәрефе кергән сүзләрнең дөрес язылышы	1
15	***“Тартык авазлар” темасы буенча контроль диктант***	1
16	Тартык авазлар темасы буенча хаталар өстендә эш. Е,е хәрефләре, аларның кулланылышы. Е, е хәрефләре кергән сүзләрне дөрес уку һәм язу	1

17	Я хәрефе , аның кулланылышы. Я хәрефе кергән сүзләрне дөрес уку һәм язу	1
18	Ю хәрефе , аның кулланылышы .Ю хәрефе кергән сүзләрне дөрес уку һәм язу	1
19	Яңгырау,саңгырау тартык авазлар	1
20	Саңгырау тартыкларның яңгыраулашуы	1
21	Бертөрле ике тартык аваз хәрефләренең янәшә килүе.	1
22	Ь хәрефе -нечкәлек билгесе, аның кулланылышы. Ь хәрефе - аеру билгесе, аның кулланылышы	1
23	Ъ хәрефе - калынлык билгесе, аның кулланылышы. Ъ хәрефе - аеру билгесе, аның кулланылышы	1
24	***“Авазлар һәм хәрефләр темасы буенча” контроль күчереп язу***	1
	Сүз.29 сәг.	
25	“Авазлар һәм хәрефләр” темасы буенча хаталар өстендә эш. Графика. Алфавит	1
26	“Сузык һәм тартык авазлар” темасы буенча кабатлау	1
27	***“Сузык һәм тартык авазлар” темасы буенча контроль диктант***	1
28	“Сузык һәм тартык авазлар” темасы буенча хаталар өстендә эш. Сүз. Сүзнең яңгыраш һәм мәгънә бердәмлеге.	1
29	Сүзләрне иҗекләргә бүлү. Иҗек калыплары. Сүзнең тамыры.	1
30	***“Баш хәреф белән языла торган сүзләр” темасы буенча 1 нче яртыеллык административ контроль диктант***	1
31	Хаталар өстендә эш. Сүзләрдә тамыр һәм кушымчаны аерып күрсәтү.Йомгаклау.	1
32	“Кышкы уеннар”дигән темага хикәя төзеп язу	1
33	Хаталар өстендә эш. Кушымчалар. Сүз ясагыч кушымча	1

34	***“Кушымчалар” темасы буенча искәртмәле диктант***	1
35	Хаталар өстендә эш. Сүз төзелешен тикшерү күнегүләре.	1
36	Сүзләрнең лексик мәгънәләре. Сүзгә фонетик анализ элементлары	1
37	Сүзләрнең мәгънә ягыннан төрләрен күзәтү. Предметны белдерә торган сүзләр. Ке м?, нәрсә? сорауларына җавап биргән сүзләр	1
38	“Предметны белдерә торган сүзләр” темасы буенча искәртмәле диктант	1
39	“Предметны белдерә торган сүзләр” темасы буенча хаталар өстендә эш. Исем һәм фамилияләрдә баш хәреф. Исем һәм фамилияләрнең дөрес язылышы	1
40	Ил, шәһәр, авыл, елга, күл исемнәрендә баш хәреф	1
41	***“Исем һәм фамилияләрдә баш хәреф” темасы буенча контроль күчереп язу***	1
42	“Исем һәм фамилияләрдә баш хәреф” темасы буенча хаталар өстендә эш. Хайван кушаматларында баш хәреф	1
43	***“Баш хәреф белән языла торган сүзләр” темасы буенча контроль диктант***	1
44	“Баш хәреф белән языла торган сүзләр” темасы буенча хаталар өстендә эш. Эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләр	1
45	Нишли? нишлиләр? сорауларына җавап биргән сүзләр	1
46	Баш сүзләр. Җөмләдән эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләрне билгеләү	1
47	“Ял көнендә “ дигән темага хикәя төзеп язу	1
48	Хаталар өстендә эш.Эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләрне билгеләү һәм куллану	1
49	“Эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләр” темасы буенча кабатлау	1
50	“Эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләр” темасы буенча контроль диктант.	1
51	“Эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләр” темасы буенча хаталар өстендә эш. Нинди? Кайсы? сорауларына җавап бирә торган сүзләр	1

52	Билгене белдерә торган сүзләр. Билгене белдерә торган сүзләрне билгеләү	1
53	Билгене белдерә торган сүзләрне сөйләмдә куллану	1
	Графика 3 сәг.	
54	Билгесе буенча предметны билгеләү Охшаш һәм капма-каршы мәгънәле сүзләр	1
55	Рәсем буенча хикәя төзеп язу	1
56	Хаталар өстендә эш. Билгене белдерә торган сүзләр темасы буенча кабатлау	1
	Җөмлә. 8сәг.	
57	***“Билгене белдерә торган сүзләр” темасы буенча контроль диктант***	1
58	“Билгене белдерә торган сүзләр” темасы буенча хаталар өстендә эш. Җөмлә. Сүз һәм җөмләне аеру.	1
59	Тыныч тавыш белән укылган җөмлә. Сорау тавышы белән укылган җөмлә	1
60	Күтәренке тавыш белән укылган җөмлә	1
61	Җөмләнең баш кисәкләре. Баш һәм иярчен кисәкләрнең аермасы.	1
62	***“Җөмлә” темасы буенча контроль күчереп язу.***	1
63	“Җөмлә” темасы буенча хаталар өстендә эш. Бәйләнешле сөйләм. Аралашу ситуацисе.	1
64	Әйтмә һәм язма сөйләм. Уку, көндәлек аралашу шартларында тел әдәбе нормаларын үзләштерү.	1
	Бәйләнешле сөйләм.4 сәг.	
65	Текстның төп уе –тема. Башлам, төп өлеш һәм йомгак. Тексттагы җөмләләрнең мәгънәви бердәмлеге.	1
66	Тексттагы җөмләләрнең эзлеклелеге. Текст кисәкләренең (өлешләренең) эзлеклелеге, кызыл юл турында төшенчә. “Сүзләрнең мәгънәләре” темасы буенча кабатлау.	1
67	**Арадаш аттестация . Тест.**	1
68	Хаталар өстендә эш. Йомгаклау.	1

Тематик планлаштыру 3 сыйныф

Дәрес тәртибе	Тема	Сәг. саны
	I чирек	**18**
	Орфограмма. 1 – 2 нче сыйныфларда үткәннәрне кабатлау	**7**
1.	Орфограмма	1
2.	Авазлар һәм хәрефләр. Сузык һәм тартык авазлар	1
3.	Иҗек. Сүзләрне юлдан-юлга күчерү. **ъ, ь** хәрефләре	1
4.	**Я, ю, е** хәрефләре. Алфавит	1
5.	Тамыр һәм кушымча. Тамырдаш сүзләр.	1
6.	Кереш контроль диктант.	1
7	Хаталар эш. Сүз төркемнәре. Җөмлә	1
	Сүз. Телнең сүзлек байлыгы	**5**
8.	Сүзнең төп (лексик) мәгънәсе. Алынма сүзләр	1
9.	Бер мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләр	1
10.	Әйтелеше бертөрле, мәгънәләре башка сүзләр, омонимнар	1
11.	Охшаш мәгънәле сүзләр – синонимнар. Капма-каршы мәгънәле сүзләр - антонимнар	1
12.	Тотрыклы сүзтезмәләр.	1
	Сүз төзелеше. Сүз ясалышы	**5**
13.	Тамыр һәм кушымча. Сүз ясагыч кушымчалар	1
14.	Төрләндергеч кушымчалар	1
15.	Кушма сүзләр	1
16.	Парлы сүзләр	1
17.	Контроль диктант	1
18.	Үткәннәрне кабатлау	1
	II чирек	**14**
	Исем	**9**
19.	Сүз төркемнәре. Сүзләрнең төркемнәргә бүленеше. Исем. Мәгънәсе, сораулары, җөмләдәге роле	1
20.	Ялгызлык һәм уртаклык исемнәр	1

21.	Берлек һәм күплек сандагы исемнәр	1
22.	Исемнәрнең килеш белән төрләнеше. Баш килеш	1
23.	Иялек килеше	1
24.	Юнәлеш килеше	1
25.	Төшем килеше	1
26.	Чыгыш килеше. Урын-вакыт килеше	1
28	Үткәннәрне кабатлау	1
	Фигыль	**12**
29.	Фигыль сүз төркеменең мәгънәсе һәм сораулары.	1
30.	Фигыльнең барлык һәм юклык төрләре. Фигыльләрнең зат-сан белән төрләнеше	1
31.	Фигыль заманнары. Хикәя фигыль	1
32.	Хикәя фигыльнең заман белән төрләнеше. Хәзерге заман хикәя фигыль	1
33.	Контроль диктант	1
	III чирек	**20**
34.	Үткән заман хикәя фигыль	1
35.	Киләчәк заман хикәя фигыль	1
36.	Киләчәк заман хикәя фигыльнең беренче төре	1
37 – 38.	Киләчәк заман хикәя фигыльнең икенче төре	2
39.	Фигыльләрнең күпмәгънәлелеге	1
40.	Үткәннәрне кабатлау	1
	Сыйфат	**6**
41.	Сыйфатлар нәрсәне белдерәләр	1
42.	Сыйфат дәрәҗәләре. Гади дәрәҗәдәге сыйфатлар	1
43.	Чагыштыру дәрәҗәсендәге сыйфатлар	1
44.	Артыклык дәрәҗәсендәге сыйфатлар	1
45.	Кимлек дәрәҗәсендәге сыйфатлар	1
46.	Үткәннәрне кабатлау	1
	Алмашлык	**3**
47.	Алмашлык	1
48.	Зат алмашлыкларының килеш белән төрләнеше	1
49.	Үткәннәрне кабатлау	1
	Кисәкчәләр	**1**

50.	Кисәкчәләр	1
	Бәйлекләр	
51.	Бәйлекләр	1
52.	Контроль диктант	1
53.	Үткәннәрне кабатлау	1
	IV чирек	**16**
	Җөмлә	
54.	Нәрсә ул җөмлә? Хикәя җөмлә	1
55.	Сорау җөмлә. Өндәү (боеру) җөмлә. Тойгылы җөмлә	1
56.	Җөмлә кисәкләре	1
57.	Җыйнак һәм җәенке җөмләләр	1
58.	Үткәннәрне кабатлау	1
59.	**Сүзтезмә**	**1**
	Бәйләнешле сөйләм	
60 - 61.	Текст. Бәйләнешле сөйләм	2
62.	Сөйләм этикасы	1
63.	Тасвирлау һәм хикәяләү текстлары	1
64.	Изложение язу	1
	Ел буена үткәннәрне кабатлау	
65 – 66.	Ел буена үткәннәрне кабатлау	2
67.	Контроль диктант	1
68.	Йомгаклау	1

Тематик планлаштыру 4 сыйныф

№	Дәрес эчтәлеге	Дәрес саны
1	Белем бәйрәме. Кабатлау.	1
2	Җәйге истәлекләр буенча сочинение язу.	1

3	**Кереш контроль диктант №1**	1
4	Хаталар өстендә эш. .Авазлар һәм хәрефләр	1
5	Сүзгә аваз-хәреф анализы ясау.Сүзлекләр белән эшләү	1
6	Сүз төзелеше.	1
7	Сүз төркемнәре	1
8	Үткәннәрне ныгыту. Тест биреме №1	1
9	**Изложение.**	1
10	Хаталар өстендә эш.Сүзнең төп лексик мәгънәсе	1
11	Алынма сүзләр	1
12	Бер мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләр	1
13	Тотрыклы сүзтезмәләр	1
14	**Диктант**	1
15	Хаталар өстендә эш.Синонимнар, антонимнар	1
16	Омонимнар	1
17	Тамыр һәм кушымча.	1
18	Сүз ясагыч кушымчалар. Төрләндергеч кушымчалар	1
19	Кушма сүзләр	1
20	Парлы сүзләр	1
21	Тезмә сүзләр	1
22	Кушма,парлы һәм тезмә сүзләр турында кабатлау	1
23	**Грамматик биремле контроль диктант №2**	1
24	Хаталар өстендә эш. “Сүз төзелеше” темасын кабатлау	1
25	Исем турында үткәннәрне искә төшерү. Ялгызлык һәм уртаклык исемнәр	1
26	Берлек һәм күплек сандагы исемнәр	1
27	Исемнәрнең килеш белән төрләнеше. Исемнәрнең килеш һәм тартым белән төрләнеше	1
28	Фигыль. Үткән заман хикәя фигыль	1
29	**1 нче яртыеллыкны йомгаклау контроль диктанты №3**	1

30	Хаталар өстендә эш. Хәзерге заман хикәя фигыль.	1
31	Киләчәк заман хикәя фигыль .	1
32	Боерык фигыль.	1
33	Боерык фигыльнең төрләнеше	1
34	Антоним һәм синоним фигыльләр	1
35	**Грамматик биремле контроль диктант №4**	1
36	Хаталар өстендә эш.“Фигыль” темасына күнегүләр эшләү үткәннәрне ныгыту.	1
37	Сыйфат дәрәҗәләре. Гади дәрәҗәдәге сыйфатлар	1
38	Сыйфатның җөмләдәге функциясе (аергыч, хәбәр)	1
39	Синоним һәм антоним сыйфатлар	1
40	**Сочинение**	1
41	“Сыйфат дәрәҗәләре” темасын ныгыту. Тест биреме.	1
42	Алмашлык .Зат алмашлыкларын килеш белән төрләндерү	1
43	Сорау алмашлыклары.	1
44	**Контроль күчереп язу.**	1
45	**Сан.** Сан турында төшенчә. Микъдар саннары	1
46	Тәртип саннары. Микъдар саннары” темасын ныгыту	1
47	**Изложение язу.**	1
48	Хаталар өстендә эш. Рәвеш турында төшенчә	1
49	Телдә еш кулланыла торган рәвешләр, аларның дөрес язылышы“Рәвеш”темасын кабатлау. Тест	1
50	**Изложение язу**	1
51	Хаталар өстендә эш	1
52	Бәйлекләр.	1
53	“Бәйлекләр” темасы буенча кабатлау	1
54	Нәрсә ул җөмлә?	1
55	Сүзтезмә	1

56	Җөмләнең баш кисәкләре. Ия һәм хәбәр	1
57	Җыйнак һәм җәенке җөмләләр	1
58	Җөмләнең иярчен кисәкләре. Аергыч.	1
59	Җөмләнең тиңдәш кисәкләре	1
60	Эндәш сүзләр	1
61	Гади һәм кушма җөмлә	1
62	**Грамматик биремле йомгаклау контроль диктанты №5 “**	1
63	Хаталар өстендә эш.“Гади һәм кушма җөмлә”темасын кабатлау	1
64	“Җөмлә”темасын кабатлау	1
65	Үткәннәрне ныгыту	1
66	**Йомгаклау контроль диктанты**	1
67	Хаталар өстендә эш.Ныгыту өчен күнегүләр.	1
68	Тест биремнәре. Йомгаклау	1

В данной рабочей программе по родному (татарскому) языку 1-4 кл пронумеровано прошнуровано и скреплено печатью МБОУ «Каракашлинская ООШ» 37 (тридцать семь) страниц

Директор школы ________ Ахметова Э.Ф.